

NIEUWSBRIEF

Werkgroep Avifauna Drenthe

VAN DE VOORZITTER

De vakantietijd ligt al weer een eind achter ons en de vogeltrek is al weer op gang gekomen. De meeste zomergasten zijn al weer lang en breed onderweg naar de warmere gebieden. Goede tijd om doortrekkende soorten waar te nemen her en der in de provincie. En ondertussen druppelen de wintergasten binnen. Overwinterende ganzen en zwanen nemen langzamerhand in aantallen toe.

Een mooie overgang ook om alle om alle inventarisatiegegevens van broedvogels te verwerken. En met autoclustering is dat niet alleen veel minder werk, maar levert het ook gelijk prachtige overzichten en stippenkaarten op.

Voor verschillende WAD-projecten breekt ook weer een nieuwe periode aan. Allereerst de Ganzen- en zwanentelling, die door Jaap Ruiters wordt gecoördineerd. Wilt u ook meedoen? Informeer u eens bij hem naar vacante of nieuwe gebieden.

Het eerste jaar van inventarisatie voor de nieuwe vogelatlas zit er ondertussen op. En het tweede jaar staat voor de deur. Alle redenen om eens de balans op te maken, maar vooral ook om ervaringen uit te wisselen en knelpunten te bespreken. Daarom belegt de WAD samen met de coördinatoren op 5 november a.s. een informatieve avond in Erm. Iedereen van harte welkom. Belangstellenden en nieuwe tellers in het bijzonder.

De digitale verzending van de nieuwsbrief krijgt steeds meer vorm. Naar aanleiding van een mailbericht aan alle bekende adressen hebben slechts een handvol vogelaars aangegeven de

nieuwsbrief per post te willen blijven ontvangen. Dat betekent dat deze tweede nieuwsbrief van 2013 voor meer dan 50% digitaal verstuurd wordt. Van een aantal ontvangers is geen mailadres bekend. Bij deze daarom het verzoek aan ieder die de nieuwsbrief niet meer in de papieren versie wenst te ontvangen om zijn/haar mailadres door te geven aan de redactie van de nieuwsbrief (info@avifaunadrenthe.nl). Mocht u de papieren versie willen blijven ontvangen, dan willen we dat ook graag weten. Ook in dat geval is een berichtje per mail voldoende.

Sjoerd Boonstra
Voorzitter WAD

Jaargang 25 (nr. 2): oktober 2013

INHOUD

Doe mee aan de VogelAtlas!	3
Midwintertelling 2013	3
Grote Zilverreiger verrassende verschijning in moerassen	5
Fenologie 2013	7
Van de bestuurstaafel	8
Verrassende vondst Draaihals bij Ezumakeeg	8
Donatie overmaken	9

Colofon

De WAD-Nieuwsbrief is een uitgave van de Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe en wordt gratis toegezonden aan alle donateurs van de WAD en aan alle medewerkers van projecten van de WAD en SOVON in Drenthe.

Voor toezending buiten de hierboven vermelde doelgroep kan een verzoek worden gedaan aan het bestuur van de WAD:

Postbus 431, 9400 AK te Assen.

De Nieuwsbrief dient tevens als informatiebulletin voor de districtscoördinator en vertegenwoordigers van de ledenraad van SOVON voor Drenthe. De Stichting WAD fungeert als districtsraad voor de vereniging SOVON. De Nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar.

REDACTIE EN VORMGEVING

Sjoerd Boonstra
Grasbeemd 19
9403 MH Assen
info@avifaunadrenthe.nl

WAD OP HET INTERNET

Op www.avifaunadrenthe.nl kunt u de website van de Werkgroep Avifauna Drenthe vinden. Daar kunt u deze, maar ook alle voorgaande Nieuwsbrieven lezen en eventueel downloaden in pdf-formaat.

INSTUREN KOPIJ

Kopij voor de Nieuwsbrief kan opgestuurd worden naar het redactieadres. Ook is het mogelijk om via de website kopij naar het algemene mailadres van de WAD te sturen:

info@avifaunadrenthe.nl.

Onze voorkeur gaat uit naar aanlevering in digitale vorm, liefst via e-mail in Word- of tekstbestand. Grafieken en/of tekeningen bij voorkeur in JPEG- of GIF-formaat en liever niet in BMP. Afbeeldingen kunnen ook in het document worden verwerkt.

JAARPLANNING 2012

Oktober	12/13	Ganzen- en zwanentelling
	15	WAD-Nieuwsbrief nr. 2
November	1	Ledenraad Sovon
	16/17	Ganzen- en zwanentelling
	30	Sluitingsdatum kopij NB
	30	Landelijke dag Sovon
December	14/15	Ganzen- en zwanentelling
	15	WAD-Nieuwsbrief nr. 3

Deze nieuwsbrief is mede mogelijk gemaakt door:

provincie Drenthe

DOE MEE AAN DE VOGELATLAS!

Sovon Vogelonderzoek Nederland en de Werkgroep Avifauna Drenthe (WAD) organiseren een informatieavond over de Vogelatlas.

Datum: 5 november 2013
Locatie: Cafe Restaurant Moorman
Adres: Oosterlangen 2 te Erm
Aanvang: 20.00 uur

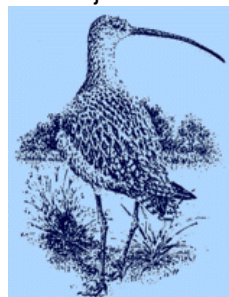
Programma:

1. Veldwerk en uitwerking: *Aanpak veldwerk, maken van schattingen, uitwerking via internet.*
2. Vorderingen en eerste resultaten.
3. Vliegende brigades!
4. Lezing Henk-Jan Ottens: *De waarde van Drentse akkerbouwgebieden voor akkervogels. Veldleeuwerik in boerenland na vijf jaar tellingen (2009-2013).*

Vogelatlas

Tussen 2012 en 2015 wordt de vogelverspreiding in ons land zowel in de winter als in broedseizoen in kaart gebracht. We weten dan precies welke vogelsoorten en ook hoeveel er in ons land overwinteren en broeden. En waar ze wel of niet zitten.

Om de Vogelatlas volledig te krijgen doen we een beroep op alle vogeltellers in ons land en dus ook in Drenthe. Kijk op www.sovon.nl/vogelatlas.

Op deze avond wordt de werkwijze toegelicht en krijgt u informatie over de praktische aanpak van het veldwerk en de uitwerkingen van uw telresultaten via internet. Maar natuurlijk komen ook de resultaten na het eerste veldjaar aan bod. De avond wordt afgesloten met een interessante lezing.

Doe mee!

In Drenthe loopt de Vogelatlas goed, maar er zijn nog gebieden waar

we op zoek zijn naar vogeltellers, vooral in het zuiden van de provincie tussen Meppel en

Emmen.

U kunt mee doen aan de Vogelatlas door een gebied van 5 x 5 km (atlasblok) in de winter en in het voorjaar enkele keren grondig te onderzoeken. Van elk atlasblok krijgen we zo een complete lijst van de voorkomende vogelsoorten en een indicatie van hun aantal.

We hebben gemerkt dat sommige tellers opkijken tegen dit atlaswerk, terwijl het voor de meeste tellers gewoon te doen is en dat het bovendien leuk werk is. Maar misschien dat gezamenlijke aanpak van een atlasblok sommige tellers over de streep kan trekken. Speciaal in Drenthe gaan we *vliegende brigades* organiseren. Hierbij voeren samengestelde teams de telling samen uit.

Kom naar deze avond voor informatie en met uw vragen. Koffie en thee staan klaar! In verband met zaalreservering dient u zich vooraf op te geven voor deze avond. U kunt een mailbericht sturen aan Bert Dijkstra (e.dykstra@hetnet.nl) met vermelding van het aantal personen.

Namens Sovon en de WAD,

Bert Dijkstra, Arend van Dijk, Henk-Jan Ottens en Sjoerd Boonstra

MIDWINTERTELLING 2013

De oplettende lezer zag in het verslag van de Midwintertelling van afgelopen winter wel heel ongebruikelijke aantallen watervogels. Hoewel Slechtvalken steeds meer in de provincie worden gezien, zijn groepen van honderden nog niet aan de orde. Bij de opmaak van de tabel is klaarblijkelijk iets misgegaan. Hieronder volgt de correcte versie.

Harold Steendam

	2000-2012	Midwintertelling 2013					
	gemiddeld	TOTAAL	kanaal	ven	vijver	zandgat	divers
<i>n telgebieden</i>	247	229	68	82	17	33	29
dodaars	13	17	10	0	0	2	5
fuut	50	61	11	0	0	44	6
aalscholver	207	167	66	1	0	61	39
roerdomp	0	2	0	0	0	2	0
blauwe reiger	123	114	73	6	0	8	27
grote zilverreiger	19	61	20	1	0	21	19
ooievaar	96	188	187	1	0	0	0
knobbelzwaan	146	211	52	9	1	22	127
kleine zwaan	104	33	10	0	0	1	22
wilde zwaan	79	329	180	69	0	0	80
toendrarietgans	5772	11755	18	27	0	0	11710
taigarietgans	399	485	0	85	0	0	400
rietgans spec.	2216	811	806	1	0	0	4
kolgans	1390	1833	0	125	3	1	1704
grauwe gans	282	423	68	150	0	66	139
soepgans	218	161	29	3	50	22	57
zwaangans	2	6	6	0	0	0	0
indische gans	1	0	0	0	0	0	0
canadese gans	202	180	66	7	0	27	80
brandgans	60	28	0	0	10	0	18
nijlgans	165	355	39	17	2	36	261
bergeend	2	8	2	0	0	2	4
muskuseend	0	6	6	0	0	0	0
manderijneend	1	0	0	0	0	0	0
smient	4021	1485	625	43	0	644	173
krakeend	108	207	108	29	0	60	10
wintertaling	496	322	129	76	0	29	88
wilde eend	20293	10823	2142	1514	293	5087	1787
soepeend	348	206	74	2	72	51	7
pijlstaart	16	4	4	0	0	0	0
slobeend	34	16	6	4	0	1	5
tafeleend	154	132	21	78	0	24	9
kuifeend	499	709	200	43	4	393	69
toppereend	0	2	2	0	0	0	0
brilduiker	34	22	5	4	0	11	2
nonnetje	14	14	0	2	0	12	0
grote zaagbek	119	62	31	0	0	7	24
blauwe kiekendief	13	4	0	2	0	0	2
ruigpootbuizerd	1	0	0	0	0	0	0
smelleken	1	0	0	0	0	0	0
slechtvalk	1	0	0	0	0	0	0
meerkoet	1364	953	461	9	92	349	42
waterhoen	186	181	89	0	74	2	16
waterral	1	1	1	0	0	0	0
scholekster	1	0	0	0	0	0	0
goudplevier	5	0	0	0	0	0	0
kievit	571	167	0	0	0	0	167
bokje	1	0	0	0	0	0	0

watersnip	19	2	0	2	0	0	0
wulp	11	0	0	0	0	0	0
witgat	3	1	1	0	0	0	0
kokmeeuw	1110	1300	481	0	246	489	84
stormmeeuw	618	1201	428	4	4	88	677
kleine mantelmeeuw	2	0	0	0	0	0	0
zilvermeeuw	464	410	84	7	2	264	53
grote mantelmeeuw	4	2	0	0	0	2	0
ijsvogel	5	1	0	0	0	1	0
grote gele kwikstaart	1	0	0	0	0	0	0

GROTE ZILVERREIGER VERRASSENDE VERSCHIJNING IN MOERASSEN

Het houdt maar niet op met de toename van Grote Zilverreigers, schrijft Sovon Vogelonderzoek Nederland in de Nieuwsbrief van december 2012. In tien jaar tijd nam het aantal overwinterende vogels met 200 per jaar toe. Bij Vollenhove stonden de afgelopen winter soms twintig op het ijs. Zo langzamerhand kent iedereen de grote witte vogel met zijn gele dolksnavel. In de Oude Kene, de Boerenveensche Plassen, Mepper Hooilanden of zomaar ergens in een weiland zie je ze staan. Soms zijn er meer Grote Zilverreigers dan Blauwe Reigers. Inmiddels broeden er zo'n 170 paar in Nederland.

Onze populatie

Ringonderzoek wees uit dat ze uit Frankrijk, Polen, Oekraïne, Hongarije en Letland komen. De populaties Grote Zilverreigers in die landen hebben zich enorm uitgebreid. Blijkbaar zoeken niet-broedende vogels andere mogelijkheden. Ze hebben de natte delen van Nederland ontdekt en blijken vorstbestendig te zijn. Vrijwilligers van Sovon telden tijdens de slaapplaattellingen in de winter van 2010-2011 totaal 2550 vogels. Het jaar daarna zo'n 2900 en de afgelopen winter steeg de teller tot boven de 3000.

Enkele van de 212 slaapplaatsen laten grote winteraantallen zien:

- Biesbosch: 328 (tot maar liefst 917 in 2012);
- Nieuwkoopse Plassen: 144;
- Polder Mastenbroek (Kampen): 117;

In Drenthe zijn de topgebieden:

- Zuidlaardermeer: 112
- Mepper Hooilanden: 6-10 (soms tot 16).

De Grote Zilverreiger is de afgelopen tien jaar aan een niet te stuiten opmars begonnen in West-Europa. De winteraantallen zullen nog wel verder toenemen, de broedgevallen waarschijnlijk niet. In Nederland broedt een klein aantal paren verspreid over het land met een concentratie in de Oostvaardersplassen. Landen als Duitsland, Engeland en Zweden laten een vergelijkbare (broed)trend zien.

Opvliegende Grote Zilverreiger (foto: Hero Moorlag)

Grote Zilverreigers broeden in uitgestrekte rietmoerassen en hebben een groot territorium. Nederland is dan wel waterland, maar zoveel echt grote rietvelden zijn er nou ook weer niet. De dichtstbijzijnde broedpopulatie is in het Lauwersmeergebied. In Drenthe zouden ze eventueel kunnen gaan broeden in Nationaal Park Drents-Friese Wold. Ik krijg trouwens een beetje de indruk dat de Roerdomp - ook een reiger - door Grote Zilverreigers wordt verdrongen, want waar zie je deze schuwe vogel nog. Je zag en hoorde eerder ieder voorjaar wel een roerdomp in de vloeivelden achter Speelstad Oranje, maar de laatste jaren niet vaak meer.

Slimme tafelenoot

Reigers eten vissen en muizen. Standvogels als Roerdomp en Blauwe Reiger hebben er dus een concurrent bij gekregen, de Grote

Zilverreiger. En de witte vogel is slim. Onderzoekers van Sovon zagen het verschijnsel commensalisme. Een commensaal is een kostganger, een tafelgenoot. Wat doen nu de Grote Zilverreigers. Ze slapen in de buurt van groepen Aalscholvers. Bij het krieken van de dag volgen ze de vluchten Aalscholvers naar

Grote Zilverreiger in Oude Diep aan de Secteweg (foto: Hero Moorlag)

de voedselwateren. Deze doorgewinterde vissers weten de vis te vinden. De Zilverreigers staan in de rietzoom of desnoods tot hun buik in ondiep water en wachten geduldig tot de opgejaagde vis hun kant uit komt. Zijn de wateren bevroren, zoals in januari en februari het geval was, dan volgen Zilverreigers groepen Kolganzen naar polders als de Eempolder, Polder Mastenbroek, polders in Friesland en het Lauwersmeergebied. Ze schakelen moeiteloos over op veldmuizen en andere kleine dieren op weilanden en maïsstoppelevelden. Als commensaal van de Kolganzen komen ze op een gemakkelijke manier aan de kost.

Wouwaap in Diependal (foto: Jacob Poortstra)

Opportunisten zijn het en Sovon-onderzoeker Olaf Klaassen denkt dat Grote Zilverreigers daardoor zo verrassend winterbestendig zijn.

Kleine zilverreiger en andere reigers

Is de Grote Zilverreiger 90 centimeter met een spanwijdte van 1,5 meter, de Kleine Zilverreiger meet 60 centimeter met een spanwijdte van 1 meter. De Kleine Zilverreiger heeft een zwarte snavel en gele tenen. Hij is een kleine uitvoering van zijn grote neef, maar komt in veel kleinere aantallen in ons land voor. Er zijn broedgevallen van de Kleine Zilverreiger in de Oostvaardersplassen en in rietvelden in de Zeeuwse delta bekend. De Kwak is een zwartwitte reiger die net zo groot is als de Kleine Zilverreiger. Hij is erg zeldzaam. Ik heb slechts één keer een Kwak gezien. Het Wouwaapje is met 36 centimeter onze kleinste reiger en nog zeldzamer dan een Kwak. Je krijgt de indruk dat de Roerdomp, de Kwak en het Wouwaapje in zeldzaamheid gaat volgen. De Purperreiger zijn inmiddels vertrokken naar hun overwinteringsgebieden in Spanje en dus volgend voorjaar weer te zien. Kolonies Purperreigers in bijvoorbeeld Nationaal Park Weerribben-Wieden worden angstvallig beschermd. Ook deze prachtige reiger (78 cm) wordt zeldzamer.

Blauwe Reiger in zijn biotoop. (foto: Hero Moorlag)

Algemeen blijft de Blauwe Reiger. Broedkolonies bevinden zich in de bomen aan de Wijken van Eleveld en bij Tiendeveen aan het Linthorst Homankanaal. De grafiek van de Grote Zilverreiger laat zien dat deze reigersoort vanaf 2000 tijdens de wintermaanden met sprongen in aantal is toegenomen. Misschien dat hij ooit gaat broeden in de rietvelden van het Zuidlaardermeer of in het Drents-Friese Wold.

Hero Moorlag

Bron: Hoogeveensche Courant 26 april 2013

FENOLOGIE 2013

Een kleine groep waarnemers neemt jaarlijks de moeite om een lijstje in te sturen met eerste waarnemingen van terugkerende zomergasten. Deelname aan dit project is kinderlijk eenvoudig. Desondanks is de respons op de voorgedrukte formulieren die

met de WAD-nieuwsbrief worden verzonden erg beperkt. In 2013 zijn 'slechts' acht formulieren ingevuld en teruggestuurd.

Sommige waarnemers hadden de indruk dat het afgelopen voorjaar de soorten duidelijk later in Nederland zijn aangekomen dan andere jaren. Daarom heb ik aan de gebruikelijke tabel een kolom toegevoegd waarin het verschil met voorgaande jaren is vermeld.

SOORT	DATUM	AANTAL	PLAATS EN WAARNEMER	VERSCHIL TOV 2008-2012
geoorde fuut*	06-04-2013	4	Bargerveen (2312) GB	+ 20 dagen
zomertaling	07-04-2013	2	Diependal (1712) WS	+ 16 dagen
wespendief	05-05-2013	1	Hijkerveld (1712) WS	+ 2 dagen
boomvalk	21-04-2013	1	Hijkerveld (1712) WS	+ 2 dagen
kwartel	02-05-2013	2	Peizermaden (753) BB	- 2 dagen
grutto*	06-04-2013	1	Bargerveen (2312) GB	+ 27 dagen
zomertortel	21-04-2013	3	Hijkerveld (1712) WS	- 9 dagen
koekoek	14-04-2013	1	Witterveld (1253) WS	+ 7 dagen
nachtzwaluw	19-05-2013	1	Orvelte (1725) JvG	- 8 dagen
gierzwaluw	07-04-2013	3	Annen (1235) RP	- 12 dagen
boomleeuwerik*	16-03-2013	5	Orvelte (1725) JvG	+ 18 dagen
oeverzwaluw	15-04-2013	30	Diependal (1712) WS	+ 6 dagen
boerenzwaluw	08-04-2013	2	Diependal (1712) WS	+ 10 dagen
huiszwaluw	06-04-2013	10	Annen (1235) RP	- 2 dagen
boompieper	09-04-2013	1	Oosterhesselen GB	+ 21 dagen
gele kwikstaart	16-03-2013	1	Orvelte (1725) JvG	- 5 dagen
nachtegaal	15-05-2013	1	Peizermaden (753) BB	+ 22 dagen
blauwborst	20-03-2013	1	Bargerveen (2312) GB	- 2 dagen
zwarte roodstaart*	09-04-2013	1	Langelo (1222) TS	+ 24 dagen
gekraagde roodstaart	15-04-2013	1	Ballooerveld (1244) HS	+ 14 dagen
paapje	14-04-2013	1	Diependal (1712) WS	- 5 dagen
roodborsttapuit*	16-03-2013	1	Bargerveen (2312) GB	+ 13 dagen
tapuit	16-04-2013	2	Langelo (1222) TS	+ 15 dagen
sprinkhaanzanger	19-04-2013	1	Bargerveen (2312) GB	+ 11 dagen
rietzanger	21-04-2013	5	Diependal (1712) WS	+ 8 dagen
bosrietzanger	02-05-2013	3	Peizermaden (753) BB	- 2 dagen
kleine karekiet	22-04-2013	2	Diependal (1712) WS	- 6 dagen
spotvogel	27-04-2013	1	Westerlanden (1224) BB	- 8 dagen
braamsluiper*	16-04-2013	1	Alteveer (1221) TS	+ 2 dagen
grasmus	19-04-2013	2	Bargerveen (2312) GB	+ 2 dagen
tuinfluiter	20-04-2013	1	Orvelte (1725) JvG	+ 3 dagen
zwartkop*	11-04-2013	1	Roden (1211) TS	+ 23 dagen
fluiter	03-05-2013	1	Hollandscheveld (1754) RP	+ 7 dagen
tjiftjaf*	27-03-2013	1	Bargerveen (2312) GB	+ 16 dagen
fitis	12-04-2013	8	Bargerveen (2312) GB	+ 20 dagen
grouwe vliegenvanger	26-04-2013	1	Donderen (1223) BB	- 2 dagen
bonte vliegenvanger	15-04-2013	1	Orvelte (1725) JvG	+ 2 dagen
wielewaal	27-04-2013	1	Donderen (1223) BB	- 8 dagen
grouwe klauwier	05-05-2013	2	Bargerveen (2312) GB	- 6 dagen

De soorten aangegeven met een * overwinteren hoofdzakelijk in het Middellandse Zeegebied. De overige soorten overwinteren in Afrika. De meeste soorten zijn in 2013 inderdaad duidelijk later gemeld dan in voorgaande jaren. Van de 39 soorten zijn 25 later en 14 vroeger dan 'normaal'. Het verschil met de aankomstdata van voorgaande jaren is soms aanzienlijk. Dit geldt met name voor soorten die 'normaal' gesproken ergens in maart al terugkeren en soorten die in het Middellandse Zeegebied overwinteren.

Het overzicht van 2013 is gemaakt met dank aan de inspanning en waarnemingen van: Bertus Bats, Gerrit Bril, J. van Ginkel, J.W.L. Osinga, Rens Penninx, Ton Schoenmaker, Wessel Spoelder en Harold Steendam.

Harold Steendam

VAN DE BESTUURSTAFEL

Website

Sinds de afgelopen zomer is er op de website van de WAD niets nieuws te vinden. Helaas is het op dit moment nog steeds niet mogelijk om in te loggen. In de zomervakantie heeft onze provider besloten tot een migratie van bestanden, maar helaas is dat bij ons fout gegaan. Een deel van de bestanden is op onverklaarbare wijze zoek, waardoor koppelingen ontbreken en ook de toegang tot de website niet meer mogelijk is. Helaas het is even niet anders. We hopen dat dit toch gauw weer opgelost is.

In overleg met SOVON hebben we besloten om het verzenden van de papieren nieuwsbrief in 2013 af te bouwen.

Wilt u de nieuwsbrief vanaf de volgende uitgave in het vervolg digitaal ontvangen? Stuur een mailbericht naar info@avifaunadrenthe.nl met uw naam en mailadres.

Nieuwsbrief

De volgende nieuwsbrief verschijnt in december. Dit met het oog op de verschillende telprojecten die in januari weer op het programma staan. Kopij voor de volgende nieuwsbrief kan tot 30 november aangeleverd worden.

Drentse Vogels 2012

In de afgelopen maanden is de nieuwe uitgave van Drentse Vogels (DV26) verzonden aan alle donateurs. Mocht u deze nog niet hebben ontvangen, wilt u dit dan even melden? U kunt daarvoor een mailbericht sturen aan Eelke Schoppers (e.schoppers@gmail.com)

Drentse Vogelaarsdag 22 juni

Wat een mooie dag in Meppel. Ondanks allerlei activiteiten op gebied van natuur en vogels op diezelfde dag waren er toch zo'n 70 personen aanwezig. We hebben verschillende lovende woorden en enthousiaste reactie ontvangen, zowel op de dag zelf als ook in de periode daarna. Voor een verslag van deze dag zie onze website www.avifaunadrenthe.nl.

VERRASSENDE VONDST DRAAIHALS BIJ EZUMAKEEG

Waarom ga je een dag naar Lauwersoog. Je wilt ganzen zien, zwanen, steltlopers en in juli en augustus orchideeën, parnassia en rondbladig wintergroen. De afgelopen zomer waren er veel vlinders, met als topper de oranje luzernevlinder. Aan het Wad zijn sterns, steenlopers en eidereenden. Wie geluk heeft, ziet Baardmannetjes in het riet en een Zeearend bij Ezumakeeg. Maar een Draaihals, nee, deze zeldzame vogel associeer je niet met het Lauwersmeergebied.

Draaihals in de berm van de Saatsenwei. (Foto's Hero Moorlag)

Joop Verburg en ik maakten de dagtocht naar Lauwersoog. Op de terugweg vanaf Ezumakeeg ontdekten we naast de berm van de

asfaltweg Saatsenwei de spechtachtige vogel, mieren etend.

Spechtachtige vogel

We reden op de Saatsenwei richting Dokkumer Nieuwe Zijlen. "Er zit een Draaihals in de berm", zei Joop. "Bestaat niet, kan hier niet", was mijn reactie. Maar het was werkelijk zo. Keren en de auto behoedzaam parkeren in de tegenoverliggende berm. Raampje omlaag en foto's maken. De vogel met zijn gemarmerde verenkleed bleef rustig op het randje van asfaltweg en berm foerageren. Een spechtachtige vogel die teruggetrokken leeft en zomaar in Friesland aan de kant van de weg zat. Vermoedelijk op trek. Trekkende Draaihalzen worden vooral in het voorjaar gezien, maar ook in nazomer en herfst. Hooguit honderd paar broeden in ons land, met name in de bossen op de Veluwe. De Draaihals staat op de Rode Lijst van bedreigde vogels. Evenals de Groene Specht is hij bodemspecht. Pas toen ik de foto's op de computer bekeek, zag ik de lange bruine tong uit de snavel steken. Een toevalstreffer. De tong is kleverig. Op die manier eet de vogel mieren en andere kleine insecten.

De draaihals steekt zijn tong uit om mieren te vangen (foto: Hero Moorlag)

Deze aparte vogel is in staat zijn kop 180 graden te draaien. De soepele hals gaf hem zijn naam. Een heel bijzondere waarneming.

Frapante schutkleur

Het is lang geleden dat ik voor het eerst van mijn leven een draaihals zag. Dat was begin zeventiger jaren in het Borkener Paradijs, net over de grens in Duitsland. De vogel zat als een specht tegen een boom. Je moest heel goed kijken, want zijn verenkleed heeft dezelfde kleuren en structuur als de schors. De perfecte schutkleur doet denken aan die van de Nachtzwaluw. Een Draaihals ligt vaak

als een Nachtzwaluw op een horizontale tak. Probeer hem dan maar eens te zien. Alleen als hij zijn kop heen en weer beweegt op draaihals-manier, valt hij op. In Friesland zaten we laag in de auto te fotograferen. Daardoor konden we borst en buik van de Draaihals goed bekijken. Die zijn lichter van kleur dan de donker gemarmerde rug en vleugels, maar ook gestreept en gespikkeld. De grijze snavel is puntig scherp. De Draaihals is iets kleiner dan een Spreeuw. Hij leeft in Europa en Azië en is de enige trekvogel onder de spechten. Draaihalzen overwinteren in tropisch Afrika. In Europa maken ze een nest in een vermolmde boom. Gemiddeld leggen ze zes eieren. Hun aantal liep in de twintigste eeuw drastisch terug, waarschijnlijk door afnemend voedselaanbod. Waarneming.nl toont op een kaart dat de meeste Draaihalzen op de Veluwe worden waargenomen, maar tijdens de trek komen waarnemingen uit het hele land. Die van ons in Friesland staat er nu ook bij.

Hero Moorlag

DONATIE OVERMAKEN

Soms vragen donateurs of er geen acceptgiro kan worden verstuurd voor de jaarlijkse bijdrage. Dit werkt echter behoorlijk kostenverhogend en daarom doen we dat niet. De regel is dat iedere donateur in het begin van elk jaar de donatie overmaakt. Is er een betalingsachterstand dan wordt er bij de verzending van Drentse Vogels even een briefje bij gedaan met het verzoek zo snel mogelijk te betalen. Is er een grotere achterstand dan wordt geen Drentse Vogels gestuurd, maar volgt er een aparte herinneringsbrief.

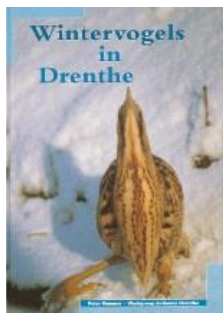
Bij deze verzoeken we ieder die de donatie 2013 nog niet heeft voldaan € 15,- (voor organisaties € 30,-) over te maken op banknummer 3870292 ten name van Werkgroep Avifauna Drenthe. De afkorting WAD wordt niet door de bankcomputer herkend, dus graag voluit. Nieuwe donateurs verzoeken we bij betaling ook hun adresgegevens te vermelden.

Eelke Schoppers
Penningmeester WAD

WAT IS DE WERKGROEP AVIFAUNA DRENTHE?

De Stichting **Werkgroep Avifauna Drenthe** is op 28 juni 1977 opgericht met als doel het organiseren en stimuleren van ornithologisch veldonderzoek voor wetenschappelijke doeleinden en ten dienste van vogel- en natuurbescherming, speciaal in de provincie Drenthe. Daarnaast is publicatie van de resultaten van het door de WAD georganiseerde en gestimuleerde onderzoek een belangrijke doelstelling en heeft de WAD de functie van SOVON-districtsraad op zich genomen.

In 1982 heeft de WAD, in samenwerking met de provincie Drenthe, het boek 'Vogels van Drenthe' uitgegeven. Met 'Broedvogels van de provincie Drenthe', in 1996, hebben WAD, SOVON en de provincie Drenthe opnieuw samengewerkt. 'Wintervogels in Drenthe', een boek over vijf jaar wintertellingen in januari (1995-1999), is de nieuwste uitgave van de WAD. Dit boek verscheen eind 2001.

De WAD biedt vogelaars de gelegenheid om in het periodiek 'Drentse Vogels' verslag te doen van hun onderzoek in Drenthe. In de loop van de jaren heeft dit blad bij vogelonderzoekers in binnen en buitenland een uitstekende reputatie opgebouwd. Iedereen die de WAD wil steunen kan dit in de eerste plaats doen door mee te werken aan de diverse vogelonderzoeken. Ook kan iedereen donateur worden voor € 15,00 per jaar (organisaties betalen € 30,00 per jaar). Donateurs ontvangen automatisch 'Drentse Vogels' na uitkomen en betaling van contributie. U kunt zich als donateur aanmelden door overmaking van het verschuldigde bedrag op bankrekening 3870292 t.n.v. Werkgroep Avifauna Drenthe onder vermelding van 'nieuwe donateur'. Graag gehele naam invullen (afkorting wordt niet herkend) en nieuwe donateurs ook graag adresgegevens vermelden.

BESTUURSLEDEN EN COÖRDINATOREN VAN DE

Bestuur:

Sjoerd Boonstra – voorzitter / WAD-website / Nieuwsbrief / lid Ledenraad SOVON

Grasbeemd 19, 9403 MH Assen (tel.: 0592 – 40 91 85; e-mail: s.boonstra@hccnet.nl)

Joop Kramer – secretaris / interne zaken

Oosteinde 13, 9415 PA Hijken (tel.: 0593 – 52 52 42); e-mail: jmnr.hijken@planet.nl

Eelke Schoppers – penningmeester / coördinator BSP-nb / beheer waarnemingenarchief

Damsport 427, 9728 PS Groningen (eelke.schoppers@gmail.com)

Hans Olk – coördinator Drentse vogel van het jaar / coördinator klapekstertelling

Doevenkamp 32, 9401 MD Assen (tel.: 0592 – 31 53 63; e-mail: jc.olk@home.nl)

Harold Steendam – coördinator midwinter watervogeltelling / fenologie

Kerspel 10, 9468 GK Annen (tel.: 0592 – 27 38 45; e-mail: harold_steendam@hotmail.com)

Ben van Osch – lid Ledenraad SOVON

Kennemerland 131, 9405 LE Assen (tel.: 0592 – 35 29 04; e-mail: blj.van.os@gmail.com)

Overige projectcoördinatoren / Eindredactie Drentse Vogels:

Remco Drewes – coördinator januaritelling en BMP-E

De Hilde 44, 9472 WG Zuidlaren (tel.: 050 – 311 23 82; e-mail: r.drewes@home.nl)

Bert Dijkstra – eindredacteur Drentse Vogels

Burg. Jollesstraat 11, 9401 LD Assen (tel.: 0592 – 31 02 14; e-mail: e_dykstra@hetnet.nl)

Jaap Ruiter – coördinator ganzen- en zwanentelling

Kwekebosweg 2, 7849 TA De Kiel (tel.: 0591 – 38 20 70); e-mail: jaap-ruiter@planet.nl